

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 19. februārī
(OR. en)

6737/24

LIMITE

COEST 126

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes secinājumi par Baltkrieviju

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par Baltkrieviju, kurus Ārlietu padome apstiprināja 2024. gada 19. februārī.

Padomes secinājumi par Baltkrieviju

1. Padome atkārtoti apstiprina savus 2020. gada 12. oktobra secinājumus par Baltkrieviju, kuros izklāstīta ES politika attiecībā uz Baltkrieviju.
2. ES pauž vienotību ar Baltkrievijas tautu. Padome uzsver savu nelokāmo atbalstu Baltkrievijas tautas centieniem pēc brīvas, demokrātiskas, suverēnas un neatkarīgas Baltkrievijas, kas ir mierīgas un pārticīgas Eiropas daļa.
3. Padome joprojām ir dziļi nobažījusies par cilvēktiesību situācijas pasliktināšanos Baltkrievijā un stingri nosoda Baltkrievijas režīma organizētās pastāvīgās vajāšanas un iebiedēšanas kampaņas, kas vērstas pret visiem Baltkrievijas sabiedrības slāņiem, tostarp cilvēktiesību aizstāvjiem, žurnālistiem, neatkarīgiem arodbiedrību pārstāvjiem, pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem un personām, kas pieder pie nacionālajām minoritātēm. Tā pauž nožēlu par to, ka politieslodzītie tiek turēti ieslodzījumā šausminošos apstākļos, tiek pakļauti spīdzināšanai un pret tiem slikti izturas, liedzot tiem piekļuvi veselības aprūpes pamatpakalpojumiem, turklāt daudziem no šiem ieslodzītajiem ilgstoši netiek dota iespēja sazināties ar saviem advokātiem un radniekiem. ES mudina nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot visus politieslodzītus un nodrošināt viņu efektīvu rehabilitāciju. Tā arī mudina Baltkrievijas iestādes atcelt nāvessodu, kā pirmo soli ieviešot nāvessoda moratoriju.
4. Padome uzsver, ka bezprecedenta represiju līmenis, kuras cita starpā tiek vērstas pret pilsonisko sabiedrību un neatkarīgiem medijiem, un politiskās līdzdalības ierobežojumi mazina iespējamību, ka 2024. gada 25. februārī plānotās parlamenta un vietējās vēlēšanas būs taisnīgas un leģitīmas. ES pauž nožēlu par to, ka Baltkrievijas iestādes pretēji starptautiskajām saistībām ir nolēmušas neaicināt nākamo vēlēšanu novērošanā piedalīties Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroju (*ODIHR*).
5. Padome turpina atbalstīt Baltkrievijas tautas demokrātiskās tiesības, – bez ārējas iejaukšanās brīvās un godīgās vēlēšanās ievēlēt savus pārstāvjus. ES aicina Baltkrievijas iestādes iesaistīties patiesā un iekļaujošā dialogā ar visiem sabiedrības elementiem, lai EDSO/*ODIHR* uzraudzībā un saskaņā ar starptautiski atzītiem standartiem rīkotu brīvas un godīgas vēlēšanas.
6. Padome atkārtoti pauž apņemšanos saukt pie atbildības tos, kas ir atbildīgi par cilvēktiesību pārkāpumiem un aizskārumiem. Joprojām tiek pastrādāti smagi cilvēktiesību pārkāpumi, lai apspiestu Baltkrievijas sabiedrību un apklusinātu ikvienu, kas tiek uzskatīts par režīma oponentu. Saskaņā ar Augstā cilvēktiesību komisāra biroja sniegto informāciju daži no šiem pārkāpumiem var tikt uzskatīti par noziegumiem pret cilvēci.

7. Šajā sakarā ES atkārtoti apstiprina, ka ir svarīgi, lai ANO Cilvēktiesību padome turpinātu rūpīgi izvērtēt cilvēktiesību stāvokli Baltkrievijā, un atzinīgi vērtē darbu, ko veic īpašais referents par cilvēktiesību stāvokli Baltkrievijā, Apvienoto Nāciju Organizācijas augstais cilvēktiesību komisārs un Starptautiskā pārskatatbildības platforma Baltkrievijai. ES mudina Baltkrievijas iestādes pilnībā sadarboties ar starptautiskiem un reģionāliem cilvēktiesību mehānismiem. Tāpat svarīgs nesodāmības novēršanas un apkarošanas un starptautiskās pārskatatbildības veicināšanas instruments ir universālās jurisdikcijas piemērošana.
8. Padome nosoda Lukašenko parakstīto 2023. gada 4. septembra dekrētu, ar ko ierobežo pasu un citu konsulāro pakalpojumu sniegšanu Baltkrievijas iedzīvotājiem ārvalstīs, un atkārtoti pauž apņemšanos turpināt, tostarp ar koordinētiem centieniem starp ES dalībvalstīm, atbalstīt Baltkrievijas pilsoņus Eiropas Savienībā, kuri bēg no represijām.
9. Padome stingri nosoda Baltkrievijas režīma pastāvīgo atbalstu Krievijas agresijas karam pret Ukrainu un aicina Baltkrieviju atturēties no šādas rīcības un ievērot savus starptautiskos pienākumus. Baltkrievijai ir jāpārtrauc līdzdalība Krievijas agresijas karā pret Ukrainu. ES nosoda Krievijas paziņojumus par tās nodomu Baltkrievijas teritorijā izvietot kodolieročus un to, ka šajā nolūkā starp Krieviju un Baltkrieviju ir panākta vienošanās. Šie paziņojumi ir pretrunā Baltkrievijas starptautiskajām saistībām saskaņā ar Budapeštas memorandu un veicina jau tā paaugstināto spriedzi. Padome arī nosoda Baltkrievijas režīma līdzdalību Ukrainas bērnu nelikumīgā deportācijā un atkārtoti aicina Baltkrieviju nekavējoties nodrošināt viņu drošu atgriešanos Ukrainā. Eiropas Savienība joprojām ir apņēmusies atbalstīt Baltkrievijas suverenitāti un neatkarību.
10. Padome arī stingri nosoda hibrīduzbrukumus pie ES ārējām robežām, tostarp to, ka Baltkrievijas režīms, sadarbojoties ar Krieviju, migrantus instrumentalizē politiskos nolūkos. ES turpinās solidarizēties ar skartajām dalībvalstīm.
11. Padome uzsver, ka svarīga ES prioritāte ir kodoliekārtu drošums un drošība. Šajā sakarā ES pauž bažas par daudzajām neatrisinātajām drošuma problēmām Baltkrievijas kodolelektrostacijā un mudina Baltkrieviju ievērot augstākos starptautiskos vides un kodoldrošuma standartus, kā arī nekavējoties īstenot ES stresa testu rezultātā sniegtos ieteikumus.
12. Padome, reaģējot uz represijām, vēlēšanu procesa pārkāpumiem, kūdīšanu uz nelikumīgu robežšķērsošanu un tās organizēšanu, cilvēktiesību pārkāpumiem un iestāžu iesaistīšanos Krievijas agresijas karā pret Ukrainu, ir noteikusi mērķtiecīgas sankcijas. Tikmēr, kamēr Baltkrievijas iestādes turpinās minētās darbības, ES saskaņā ar ES pakāpenisko pieeju ir gatava ieviest turpmākus ierobežojošus un mērķtiecīgus pasākumus.
13. Padome pauž dziļas bažas par Lukašenko režīma darbībām, kas skar Baltkrievijas nacionālo identitāti, un atkārtoti apstiprina savu apņemšanos atbalstīt un veicināt baltkrievu valodu un kultūru. ES atgādina, cik svarīgi ir tieši personiski kontakti, cita starpā atbalstot mobilitāti, jaunatni un kultūras pasākumus, saskaņā ar principiem, kas iekļauti Padomes 2020. gada secinājumos. Baltkrievijas pilsoņi joprojām gūst labumu no ES un Baltkrievijas nolīguma par vīzu atvieglotu izsniegšanu.

14. Padome augstu vērtē Baltkrievijas pilsonisko sabiedrību, kas ir svarīgs partneris Austrumu partnerības ietvaros, un atgādina, ka Austrumu partnerība joprojām ir atvērta demokrātiskai Baltkrievijai nākotnē.
15. ES turpinās atbalstīt Baltkrievijas pilsonisko sabiedrību un demokrātiskos spēkus. Šajā sakarā Padome atzinīgi vērtē to, ka ir izveidota ES grupa konsultācijām ar Baltkrievijas pilsonisko sabiedrību un demokrātiskajiem spēkiem, kā arī palīdzības koordinēšanu, kas notiek, izmantojot augstāko amatpersonu sanāksmes, un pauž atbalstu to turpināšanai. ES arī atzinīgi vērtē Eiropas Padomes sadarbību ar Baltkrievijas demokrātiskajiem spēkiem un pilsonisko sabiedrību, kas notiek ar tās kontaktgrupas starpniecību.
16. ES atbalsta un atzinīgi vērtē Baltkrievijas demokrātisko spēku un pilsoniskās sabiedrības centienus un atzīst to proeiropeisko izvēli. Demokrātiskai Baltkrievijai nākotnē ir vieta Eiropas saimē. Tiklīdz Baltkrievija uzsāks pāreju uz demokrātiju, ES sniegs atbalstu, lai stabilizētu tās ekonomiku un reformētu tās iestādes. Mūsu mērķis ir palīdzēt veidot noturību un virzīt demokrātiskas reformas, radīt jaunas darbvietas un uzlabot cilvēku dzīves līmeni, tostarp, izmantojot visaptverošu ekonomiskā atbalsta plānu demokrātiskai Baltkrievijai, kura ietvaros paredzēts atbalsts līdz 3 miljardiem EUR.
17. ES ir stingri apņēmusies Baltkrieviju turpināt uzturēt kā svarīgu starptautiskās darba kārtības jautājumu. Eiropas Savienība var apliecināt Baltkrievijas tautai, ka tā turpina pievērst uzmanību tās labklājībai, cilvēktiesībām un tiesībām uz pārticīgu nākotni demokrātiskā Baltkrievijā.